

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 408/2025-45

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom Mgr. Petrom Senovským, Tekovská 22, Levice, proti postupu Okresného súdu Nitra, Krajského súdu v Nitre a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/216/2011 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenu Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 5. mája 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“), Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/216/2011. Navrhujú zrušiť rozsudok okresného súdu č. k. 18C/216/2011-2082 z 1. júla 2021 a rozsudok krajského súdu sp. zn. 9Co/108/2021 z 19. mája 2022 a vrátiť vec bližšie neoznačenému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiadajú priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom. Doplnením podania doručeným ústavnému súdu 4. júna 2025 žiadajú odložiť vykonateľnosť uznesenia okresného súdu č. k. 18C/216/2011-2529 z 15. mája 2025 o výške náhrady trov konania.
2. Ústavnej sťažnosti predchádzala ústavná sťažnosť sťažovateľov proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/216/2011, ktorú ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 640/2016-17 z 11. augusta 2016 odmietol ako zjavne neopodstatnenú. O ďalšej ústavnej sťažnosti sťažovateľov

ústavný súd rozhodol nálezom č. k. I. ÚS 450/2021-51 zo 17. marca 2022, ktorým vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/216/2011 bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru; okresnému súdu zároveň prikázal v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/216/2011 konať bez zbytočných prietáhov.

3. Z ústavnej sťažnosti, pripojených príloh a ostatného spisového materiálu (vrátane rozhodovacej činnosti ústavného súdu) vyplýva, že sťažovatelia (žalobcovia v 1. až 3. rade) sa žalobou doručenou okresnému súdu 1. decembra 2011 domáhali od rozpočtovej organizácie Centrum pre deti a rodiny Žitavce, Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný v 1. rade“, „žalovaný v 2. rade“ a „žalovaný v 3. rade“ alebo spolu „žalovaní“) zaplata 103 933,02 eur s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia a náhrady škody za užívanie nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľov.

4. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 18C/216/2011-2082 z 1. júla 2021 uložil žalovanému v 1. rade povinnosť zaplatiť sťažovateľom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia 21 853,58 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne od 15. mája 2011 do zaplata do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (výrok I), uložil žalovanému v 1. rade povinnosť zaplatiť sťažovateľom z titulu náhrady škody 21 711 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne od 15. mája 2011 do zaplata do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (výrok II), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok III), žalovanému v 1. rade priznal nárok na náhradu trov konania voči sťažovateľom vo výške 16,16 % s tým, že o výške náhrady trov konania súd prvej inštancie rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (výrok IV), žalobu proti žalovanému v 2. rade a žalovanému v 3. rade zamietol pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie v spore (výrok V), žalovanému v 2. rade a žalovanému v 3. rade priznal právo na náhradu trov konania voči sťažovateľom v rozsahu 100 % (výrok VI).

5. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 9Co/108/2021 z 19. mája 2022 rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku týkajúcom sa nároku z titulu bezdôvodného obohatenia zmenil tak, že žalovanému v 1. rade uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľom z titulu bezdôvodného obohatenia 22 105,76 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne od 15. mája 2011 do zaplata do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia s tým, že sťažovatelia sú voči žalovanému v 1. rade oprávnení spoločne a nerozdielne (výrok I), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II). V napadnutom výroku týkajúcom sa nároku na náhradu škody zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalovaný v 1. rade je povinný zaplatiť sťažovateľom z titulu náhrady škody 26 766,28 eur s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne od 15. mája 2011 do zaplata do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia s tým, že sťažovatelia sú voči žalovanému v 1. rade oprávnení spoločne a nerozdielne (výrok III), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok IV). O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (výrok V). Podľa názoru krajského súdu pri výpočte výšky bezdôvodného obohatenia okresný súd vychádzal z nesprávnej sumy mesačného obvyklého nájomného vyplývajúceho zo znaleckého posudku Ing. Čierneho 767,76 eur, preto prepočítal priemer výšky obvyklého nájomného 895 eur (podľa znaleckého posudku Ing. Ratulovského) a 786,96 eur (podľa znaleckého posudku Ing. Čierneho) na 840,98 eur a o uplatnenom nároku sťažovateľov rozhodol tak, ako to uviedol vo výroku I svojho rozhodnutia. Pri určení výšky škody vychádzal zo znaleckého posudku Ing. Kršiaka (ktorý bol vybratý

náhodným výberom za účasti oboch strán a podklady mu predkladali obe strany, pričom znalec nehnuteľnosť aj obhliadol, a to za prítomnosti oboch strán, preto ním vypracovaný znalecký posudok považoval za najobjektívnejší), ktorý určil výšku škody 26 766,28 eur, preto napadnutý rozsudok okresného súdu z titulu náhrady škody zmenil a sťažovateľom priznal 26 766,28 eur a vo zvyšku do sumy 49 645,51 eur zamietnutie žaloby okresným súdom ako vecne správne potvrdil.

6. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľa podali dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovali z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) tvrdiac, že v procese dokazovania sa vyskytli vady, keď okresný súd použil ako podklad na určenie výšky bezdôvodného obohatenia znalecký posudok Ing. Čierneho, ktorý vyhlásil za neobjektívny, pričom túto vadu neodstránil ani krajský súd v odvolacom konaní. Zo strany krajského súdu zároveň došlo pri rozhodovaní o výške škody k neoprávnenému zníženiu rozsahu škody, ktorú žalovaný v 1. rade písomne uznal pri odovzdaní nehnuteľnosti sťažovateľom.

6.1. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sťažovateľa videli pri riešení otázky rozsahu pohľadávky (škody) uznanej žalovaným v 1. rade. Boli toho názoru, že došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorý v rámci svojej rozhodovacej činnosti nezmenšuje rozsah žalovanou stranou uznanej pohľadávky, keďže nedisponuje takouto právomocou, ale posudzuje otázku uznaného rozsahu pohľadávky žalovanou stranou za právnu skutočnosť, ktorá je nesporná a prihliada na ňu pri meritórnom rozhodnutí. Preto podľa ich názoru krajský súd mal akceptovať uznanie rozsahu škôd žalovaným v 1. rade v plnej miere a nebol oprávnený ju znížiť.

7. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 7Cdo/23/2023 z 29. januára 2025 (doručeným sťažovateľom 5. marca 2025) dovolanie odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP. Vo vzťahu k sťažovateľmi namietanej zmätočnosťnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP považoval vysporiadanie sa krajského súdu s uplatnenými odvolacími námietkami sťažovateľov za dostatočné v zmysle § 387 ods. 3 CSP. Uviedol, že sťažovateľmi namietaná objektívnosť znaleckého posudku Ing. Čierneho vo vzťahu k výpočtu bezdôvodného obohatenia nebola konajúcimi súdmi spochybnená, preto je táto námietka irelevantná. Pokiaľ sťažovateľa spochybňovali hodnotenie znaleckého posudku Ing. Kršiaka krajským súdom ako dôkazu, poukázal na to, že pravidlá voľného hodnotenia dôkazov upravené v čl. 15 a v § 191 CSP sa vzťahujú aj na znalecké dokazovanie. Obsah spisu najvyššiemu súdu nedal podklad na záver o nepoužitelnosti znaleckého posudku Ing. Kršiaka, resp. neudržateľnosti záverov krajského súdu vo vzťahu k vykonanému znaleckému dokazovaniu, keďže krajský súd pri hodnotení znaleckých posudkov vychádzal práve z naznačených zásad. Pokiaľ sa sťažovateľa podaným dovolaním dožadovali nimi navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (opakovane apelujúc na súkromný znalecký posudok Ing. Ratulovského), uviedol, že uvedené z práva na spravodlivý proces nevyplýva. Pre úplnosť dodal, že z hľadiska namietanej zmätočnosťnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým krajský súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ani namietaná okolnosť nedostatočne zisteného skutkového stavu v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP.

7.1. V rámci dovolacieho prieskumu skúmania prípustnosti dovolania a vymedzenia uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 CSP najvyšší súd dospel k záveru, že z rozhodnutí

vo veci konajúcich súdov nevyplýva posudzovanie sťažovateľmi tvrdeného uznania rozsahu škody zo strany žalovaného v 1. rade. Ak tieto skutočnosti neboli posúdené súdmi nižšej inštancie, je vylúčené, aby sa nimi zaoberal dovolací súd. V danom prípade sťažovateľmi prezentované tvrdenia o existencii uznaného rozsahu náhrady škody zo strany žalovaného v 1. rade ani neboli pre rozhodnutie sporu rozhodujúce. Sťažovatelia zároveň nepredložili žiadnu právnu otázku (odvolacím súdom riešenú odlišne od ustálenej praxe dovolacieho súdu), ktorou bola podľa ich názoru založená prípustnosť nimi podaného dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V dôsledku nevymedzenia právnej otázky relevantnej v zmysle tohto zákonného ustanovenia neboli dané predpoklady na uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu.

II.

Argumentácia sťažovateľov

8. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti opisujú priebeh napadnutého konania vo veci sp.zn.18C/216/2011, v ktorom sa od žalovaných domáhali zaplata 103 933,02 eur s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia a náhrady škody za užívanie nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľov, pričom opätovne tvrdia, že súdy pri svojom rozhodovaní nevzali do úvahy uznanie rozsahu škôd zo strany žalovaného v 1. rade, ktorý svojím podpisom pod preberací protokol uznal škody spôsobené počas užívania nehnuteľnosti a rozhodol sa ich v podpísanom rozsahu uhradiť. Išlo o slobodný prejav vôle dlžníka, ktorý počas celého konania z jeho strany nebol popretý. Uznanie rozsahu náhrady škody je právna skutočnosť, ktorú je súd povinný pri svojej rozhodovacej činnosti zobrať do úvahy. Znalec vylosovaný, súdom prizvaný do konania alebo objednaný stranou sporu nemôže meniť právne skutočnosti prípadu, keďže nedisponuje právomocou vyjadrovať sa k právnym otázkam ani právomocou meniť slobodný prejav vôle dlžníka. Napriek tomu súd priznal náhradu škody na základe znaleckého posudku Ing. Kršiaka, ktorý si dovoľil svojvoľne zúžiť rozsah škody uznanej žalovaným v 1. rade. Sťažovatelia ďalej namietajú, že pri posudzovaní otázky vydania bezdôvodného obohatenia súdy nebrali do úvahy neexistenciu právneho dôvodu užívania nehnuteľnosti a o tomto názoru rozhodli v rozpore so zákonom. Keďže žalovaný v 1. rade porušil § 415 Občianskeho zákonníka o preventívnej povinnosti (bola zanedbaná údržba nehnuteľnosti), nesie zodpovednosť podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje ústavný prostriedok priameho prístupu fyzických osôb a právnických osôb k ochrane ústavnosti poskytovanej ústavným súdom vo vzťahu k základným ľudským právam a slobodám (IV. ÚS 84/2010). Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završujú Najvyšší súd Slovenskej republiky a Najvyšší správny súd Slovenskej republiky a že ústavná sťažnosť nie je opravným prostriedkom. Skutkový stav a právne závery

všeobecných súdov sú predmetom kontroly zo strany ústavného sudu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neutržateľné (IV. ÚS 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005). Inými slovami, výsledok konania pred všeobecnými súdmi môže byť preskúmaný ústavným súdom výhradne z hľadiska ochrany ústavou zaručených základných práv a slobôd, ktoré neboli rešpektované ostatnými orgánmi verejnej moci (I. ÚS 360/2018, ZNaU 83/2018).

10. Zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde [§ 43 ods. 1, 2 a § 123 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] explicitne vyplýva a ústavný súd to v rámci svojej judikatúry opakovane pripomína, že v ústavnej sťažnosti sťažovatelia musia označiť základné práva a slobody, ktorých vyslovenia porušenia sa domáhajú, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musia ich konkretizovať aj skutkovo, t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy (IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08, či III 100/2018). Odôvodnenie návrhu (ústavnej sťažnosti) ako zákonom predpísaná náležitosť je pritom kritériom klasifikačným, nie kvalitatívnym. Neoddeliteľnou podstatnou náležitosťou ústavnej sťažnosti je aj návrh na rozhodnutie ústavného súdu (sťažnostný návrh – tzv. petit), ktorý v spojení s odôvodnením ústavnej sťažnosti musí byť vymedzený jasne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby bolo možné jednoznačne určiť hranice ústavného prieskumu a východisko pre rozhodnutie ústavného súdu o danej veci. Sťažnostný návrh predstavuje výrok rozhodnutia ústavného súdu, ktorého vydania sa sťažovateľ môže domáhať v zmysle § 133 zákona o ústavnom súde.

11. Ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 alebo § 131a neustanovujú inak (§ 45 zákona o ústavnom súde). To znamená, že zásadne môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Tvrdenie o porušení iných práv, resp. iným subjektom uvedeným v odôvodnení sťažnosti mimo petit návrhu, ústavný súd považuje iba za súčasť argumentácie (III. ÚS 443/2017).

12. Ústavný súd, akceptujúc autonómiu vôle navrhovateľov (sťažovateľov), ak zákon o ústavnom súde vyslovene neuvedie inak, nemá možnosť rozhodovať *ultra petitem* a rozširovať individuálnu ochranu ústavnosti nad rámec, ktorý navrhovatelia požadujú (navrhujú). Taká možnosť tu nie je ani v prípade, že by zo skutkového stavu opísaného v návrhu na začatie konania vyplývali porušenia ďalších článkov ústavy alebo medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách podľa čl. 7 ods. 5 ústavy. Bez aktívneho prístupu navrhovateľov ústavný súd zásadne nie je oprávnený ani povinný prijímať výroky, ktorých sa navrhovatelia v petite nedomáhali, hoci by sa javili ako účinný prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd. Preto treba za osobitne dôležitú považovať náležitosť návrhu spočívajúcu v tom, že navrhovateľ musí uviesť, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (m. m. III. ÚS 419/2018).

13. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania v zmysle § 45 zákona o ústavnom súde sa prejavuje okrem viazanosti dôvodmi ústavnej sťažnosti predovšetkým vo viazanosti petitom tohto návrhu, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ

špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Takto vymedzený rozsah prieskumu ústavného súdu môže byť vo výnimočných okolnostiach modifikovaný (zvyčajne rozšírený) dôvodmi ústavnej sťažnosti (tak ako to *expressis verbis* vyplýva z § 45 zákona o ústavnom súde; pozn.), z ktorých ale musí zrozumiteľne vyplývať nespochybniteľný záujem sťažovateľa podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu konkrétne a adresne vymedzené rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (vymedzený predmetom, subjektom a inými, najmä časovými súvislosťami), na čo musí nevyhnutne vecne nadväzovať aj pregnantná súvzťažná ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa. Jedine za kumulatívneho splnenia týchto podmienok je tak potom možné prekročiť petit ústavnej sťažnosti pri rešpektovaní ontologickej podstaty tohto ústavného inštitútu, potierajúc pritom prehnanú ústavnoprávnu solemnitú, ktorej dôsledky by mohli ohroziť materiálnu ochranu sťažovateľových základných práv a slobôd [I. ÚS 514/2020 (ZNaU 84/2020)]. Takéto podmienky v danej veci splnené neboli.

14. Ako je uvedené v bode 1, sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/216/2011 bez upresnenia konkrétnych odsekov uvedených článkov ústavy a dohovoru v sťažnostnom návrhu, pričom opomínajú, že postup vo veci konajúcich súdov bol zavŕšený vydaním konkrétnych rozhodnutí s vlastnou spisovou značkou podľa § 170 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov, resp. podľa rozvrhu práce najvyššieho súdu na príslušný kalendárny rok.

15. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ktorý dosiaľ eviduje viac ako 20 ústavných sťažností sťažovateľov (podaných spolu alebo jednotlivo), vyplýva, že im je známa povinnosť naformulovať sťažnostný návrh v súlade s § 133 zákona o ústavnom súde, ako aj to, že predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí ustanovených § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde a ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 124 zákona o ústavnom súde.

16. Napriek uvedenému okrem nesprávneho a neúplného sťažnostného návrhu aj celý obsah ústavnej sťažnosti sťažovateľov v časti konkrétnych právnych dôvodov, pre ktoré malo podľa nich dôjsť k porušeniu ich základných práv a slobôd [§ 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde], v podstate spĺňa iba veľmi vzdialene hraničné kritériá, ktoré zákon o ústavnom súde predpisuje pre osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti. Nedostatok odôvodnenia pritom ústavný súd považuje za nedostatok kľúčovej povahy, a preto ani nevyzýva na jeho odstránenie podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže tento postup je aktuálny v prípade nedostatkov formálnej povahy, nie však samotnej podstaty ústavnej sťažnosti (m. m. I. ÚS 155/2019, I. ÚS 230/2022, I. ÚS 232/2025).

17. Aj keď ústavná sťažnosť opisuje doterajší priebeh napadnutého konania, ústavnoprávna argumentácia sťažovateľov je minimálna. Za tú pritom nie je možné považovať označenie článkov ústavy, ktoré mali byť podľa ich názoru porušené, a rovnako ani ich citáciu, resp. parafrázovanie. Práve kvalifikovaná právna argumentácia týkajúca sa tvrdého porušenia základných práv

a slobôd sťažovateľov je jedným z hlavných dôvodov povinného právneho zastúpenia sťažovateľov v konaní pred ústavným súdom. To všetko ústavný súd vedie k záveru o nutnosti odmietnuť ústavnú sťažnosť sťažovateľov proti postupu okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v napadnutom konaní podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

18. Ústavnoprávna argumentácia sťažovateľov nereflektuje ani to, že konaním a rozhodovaním všeobecných súdov je ústavný súd oprávnený zaoberať sa len vtedy, ak sa ústavnou sťažnosťou namieta porušenie takých základných práv alebo slobôd, ktorým nebola poskytnutá účinná ochrana. Účinnú ochranu základných práv a slobôd (okrem iného) predstavuje opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 36/96).

19. V danom prípade právomoc krajského súdu na preskúmanie napadnutého postupu a rozsudku okresného súdu (na základe odvolania sťažovateľov) a právomoc najvyššieho súdu na preskúmanie napadnutého postupu a rozsudku krajského súdu (na základe dovolania sťažovateľov) vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť proti postupu okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

20. Zrušenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/23/2023 z 29. januára 2025 o odmietnutí dovolania (body 7 a 7.1) sa sťažovatelia v sťažnostnom návrhu nedomáhali a vo vzťahu k dôvodom, ktoré najvyšší súd k tomuto rozhodnutiu viedli, rezignovali na povinnosť uviesť v odôvodnení ústavnej sťažnosti zmysluplnú ústavnoprávnu argumentáciu.

21. Ústavný súd zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu, ktorý nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Je preto vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná alebo formalistická a aby bola čo najstálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

22. Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (m. m. PL. ÚS 7/96, IV. ÚS 362/09).

23. Ústavný súd z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.) nemajúci oporu v procesnom kódexe – Civilnom sporovom poriadku. Najvyšší súd primeraným spôsobom aplikoval na vec vzťahujúce sa procesné normy týkajúce sa dovolania a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil.

24. Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku

čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva. V inom prípade by totiž najvyšší súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené (I. ÚS 145/2010).

25. Čiastočný úspech sťažovateľov v napadnutom konaní, v ktorom si uplatnili konkrétne majetkové nároky, automaticky nezakladá aj porušenie ich práv majetkového charakteru vo vzťahu k nárokom, s ktorými úspech nedosiahli.

26. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názormi všeobecných súdov nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) totiž nepatrí právo sporových strán dožadovať sa nimi navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sporová strana predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 284/08). Nejde pritom o rozsah ústavnej sťažnosti (počet strán), ale o jej obsah.

27. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v časti proti postupu najvyššieho súdu v napadnutom konaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v petite nezaoberal.

29. Rozhodovanie o trovách konania je akcesorické k tzv. hlavnému žalovanému nároku a je ním podmienené (IV. ÚS 293/2020, ZNaU 67/2020).

30. Bezpredmetným bolo rozhodovanie ústavného súdu o návrhu sťažovateľov, ktorým žiadali odložiť vykonateľnosť (samostatného) uznesenia okresného súdu č. k. 18C/2165/2011-2529 z 15. mája 2025 o výške náhrady trov konania (body 1 a 4), keďže vo vzťahu k nemu nepodali samostatnú ústavnú sťažnosť (body 9 až 13).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu